Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till rådets förordning om Europeiska atomenergigemenskapens forsknings- och utbildningsprogram (2019–2020) som kompletterar Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation

[COM(2017) 698 final – 2017/312 (NLE)]

(2018/C 237/06)

Föredragande: **Jacques LEMERCIER**

Remiss	Kommissionen, 18.1.2018
	Rådet, 10.1.2018
Rättslig grund	Artikel 106a i Euratomfördraget och artikel 304 i EUF-fördraget
Ansvarig facksektion	Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion
Antagande av facksektionen	9.3.2018
Antagande vid plenarsessionen	14.3.2018
Plenarsession nr	533
Resultat av omröstningen	178/0/7
(för/emot/nedlagda röster)	

1. **Slutsatser och rekommendationer**

1.1 Euratomprogrammet 2019–2020 bygger vidare på den forskningsverksamhet som skett inom ramen för Euratomprogrammet 2014–2018 och är helt i linje med detta program. Kommissionens förslag innehåller mycket få ändringar, och dessa berör i huvudsak budgeten och syftar till att säkerställa programmets kontinuitet.

1.2 EESK noterar dessa ändringar mot bakgrund av sina tidigare yttranden i frågan ([1]).

1.3 Det främsta målet för den forskning som finansieras av Euratom på kärnklyvningsområdet är att öka den kärntekniska säkerheten. EESK anser att kärnsäkerhetsaspekter är en fråga som bör ägnas största möjliga uppmärksamhet. Minskning och lagring av långlivat radioaktivt avfall, kontroller av klyvbart material och strålskydd bör också prioriteras. Dessa forskningsområden bör delas inom ramen för Europeiska kärnenergiforumet, där det civila samhället – inklusive EESK – är företrätt.

1.4 Kommittén upprepar och bekräftar kärnan i den slutsats som vi dragit i våra tidigare yttranden i frågan, nämligen att *”man måste upprätthålla och höja kunskapsnivån när det gäller kärntekniken, dess användning och dess konsekvenser. Euratom-ramprogrammet för forskning och utveckling får ett betydande europeiskt mervärde tack vare sin samordnande funktion när det gäller att samla resurser och integrera gemensamma insatser”* ([2]).

1.5 EESK upprepar också sin önskan att kommissionen ska fortsätta att främja utvecklingen av icke-fossila och förnybara energikällor och arbeta för att uppväga kärnkraftens andel i medlemsstaternas energimix.

1.6 De många incidenter som inträffat på europeiska kärnkraftverk visar på att det innebär en osäkerhetsfaktor att lägga ut underhåll av kärnkraftverk på underleverantörer. EESK anser att anlitandet av underleverantörer bör begränsas och strikt regleras.

1.7 EESK anser att dessa frågor bör ägnas särskild uppmärksamhet mot bakgrund av brexit och att Förenade kungariket i praktiken lämnar Euratomfördraget.

([1]) EUT C 34, 2.2.2017, s. 66, EUT C 181, 21.6.2012, s. 111, och EUT C 318, 29.10.2011, s. 127.
([2]) EUT C 181, 21.6.2012, s. 111 och EUT C 318, 29.10.2011, s. 127.

2. **Sammanfattning av kommissionens meddelande**

2.1 Syftet med kommissionens förslag är att anta en ny förordning för att förlänga all forskningsverksamhet som bedrivs enligt rådets förordning (Euratom) nr 1314/2013 om Europeiska atomenergigemenskapens forsknings- och utbildningsprogram (2014–2018) som kompletterar Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation.

2.2 Förslaget rörande Euratomprogrammet för 2019–2020 kompletterar programmet Horisont 2020. Det fastställer budgeten för direkta och indirekta åtgärder, anger målen för FoU-verksamheten och ger en förteckning över stödinstrument för FoU.

2.3 I enlighet med artikel 7 i Euratomfördraget är det nuvarande programmet (2014–2018) bundet av en tidsfrist på fem år. Förslaget syftar till att säkerställa en sammanhängande fortsättning av programmet under 2019–2020. Detta tillvägagångssätt kommer att säkerställa större samstämmighet med tidsplanen för Horisont 2020. Detta är desto viktigare med tanke på att Euratoms program och Horisont 2020 eftersträvar mål som ömsesidigt förstärker varandra.

3. **Allmänna kommentarer**

3.1 EESK har tagit del av kommissionens slutsatser om halvtidsutvärderingen av Euratomprogrammet 2014–2018 och särskilt konstaterandet att ”kommissionens analyser gav inte något slutgiltigt resultat som ifrågasätter strategin eller utformningen av programmet 2014–2018 eller som kräver att kommissionen föreslår en översyn av programmets räckvidd, verksamhet eller genomförande under perioden 2019–2020”.

3.2 EESK noterar även att det offentliga samråd som ägde rum mellan oktober 2016 och januari 2017 för att följa upp halvtidsutvärderingen av Euratomprogrammet 2014–2018 och förslaget till Euratomprogrammet 2019–2020 lämnade huvudsakligen positiva bedömningar: 80 % av deltagarna ansåg att programmet var viktigt (instämmer eller instämmer helt). Deltagarna uppskattade för övrigt särskilt de resultat som uppnåtts inom utbildning, forskning om avfallshantering, säkerheten hos de befintliga reaktorerna och fusionsforskning. Däremot tycks programmet inte ha haft någon hävstångseffekt för privata investeringar.

3.3 Kommissionen har avslutningsvis åtagit sig att se till att rekommendationerna från olika berörda parter beaktas vid utarbetandet av arbetsprogrammet för Euratom 2019–2020 eller inom ramen för dess rutinmässiga tillsyn och förvaltning av Euratomprogrammet, och att de rekommendationer som avser långsiktiga aspekter undersöks i konsekvensbedömningen inför nästa Euratomprogram, som ingår i den nya fleråriga budgetramen (efter 2020).

3.4 EESK noterar ovanstående och ställer sig, mot bakgrund sina tidigare yttranden i frågan, bakom kommissionens förslag.

3.5 I enlighet med sina tidigare yttranden understryker EESK att det främsta målet för den forskning som finansieras av Euratom på kärnklyvningsområdet är att öka den kärntekniska säkerheten. EESK anser att kärnsäkerhetsaspekter är en fråga som bör ägnas största möjliga uppmärksamhet. Minskning och lagring av långlivat radioaktivt avfall, kontroller av klyvbart material och strålskydd bör också prioriteras.

3.6 Kommittén understryker ännu en gång att *”man måste upprätthålla och höja kunskapsnivån när det gäller kärntekniken, dess användning och dess konsekvenser. Euratom-ramprogrammet för forskning och utveckling får ett betydande europeiskt mervärde tack vare sin samordnande funktion när det gäller att samla resurser och integrera gemensamma insatser”* ([3]).

Bryssel den 14 mars 2018.

Georges DASSIS
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande

([3]) EUT C 181, 21.6.2012, s. 111 och EUT C 318, 29.10.2011, s. 127.